
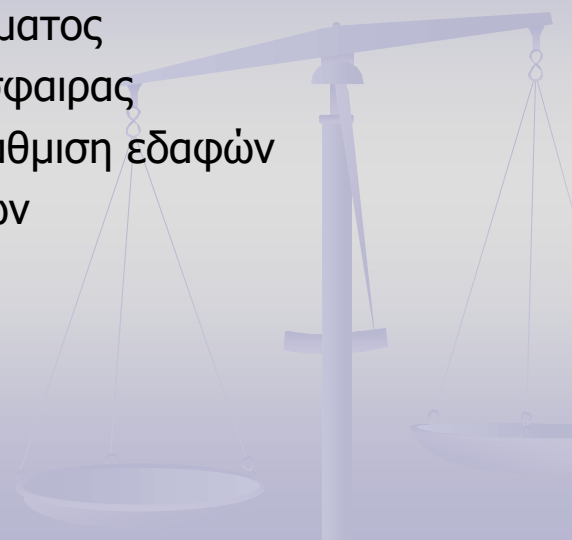

Γιατί Κοινή Περιβαλλοντική Πολιτική;

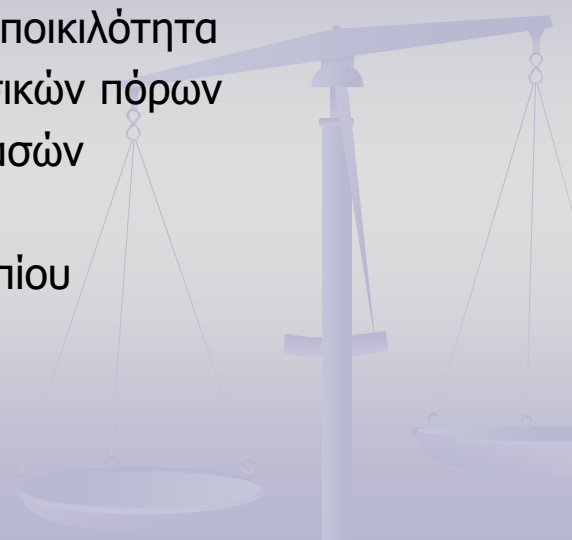

Γιατί
Κοινή
Περιβαλλοντική Πολιτική;

Περιβαλλοντικά προβλήματα 1

- Αλλαγή του κλίματος
 - Ρύπανση ατμόσφαιρας
 - Ρύπανση Υποβάθμιση εδαφών
 - Ρύπανση υδάτων
 - Ερημοποίηση
-

Περιβαλλοντικά προβλήματα 2

- Απειλές στη βιοποικιλότητα
 - Εξάντληση φυσικών πόρων
 - Καταστροφή δασών
 - Απόβλητα
 - Υποβάθμιση τοπίου
-

Περιβαλλοντικά προβλήματα 3

- Άνιση ανάπτυξη περιοχών
- Έντονες πιέσεις σε ειδικά οικοσυστήματα (παράκτιες νησιωτικές)
- Ατυχήματα
- Νέες τεχνολογίες

Ειδικά χαρακτηριστικά των περιβαλλοντικών προβλημάτων 1

- Προοδευτική συσσώρευση
- Βραδείς ρυθμοί
- Μικρές βραχυπρόθεσμες αλλά σημαντικές μακροπρόθεσμες επιπτώσεις
- Δύσκολα αντιληπτά προβλήματα
- Μη αναστρεψιμότητα
- Η μόνη αντιμετώπιση περιορισμός ζημιάς

Ειδικά χαρακτηριστικά των περιβαλλοντικών προβλημάτων 2

- Επιστημονική αβεβαιότητα
- Ατελής – ανεπαρκής ποσοτικοποίηση
- Μη προβλέψιμοι κίνδυνοι
- Έχουν σαν αποτέλεσμα την ανεπαρκή «νομιμοποίηση» των δράσεων για προστασία
- Συνεπώς επιστημονική γνώση βασικό στοιχείο

Ειδικά χαρακτηριστικά των περιβαλλοντικών προβλημάτων 3

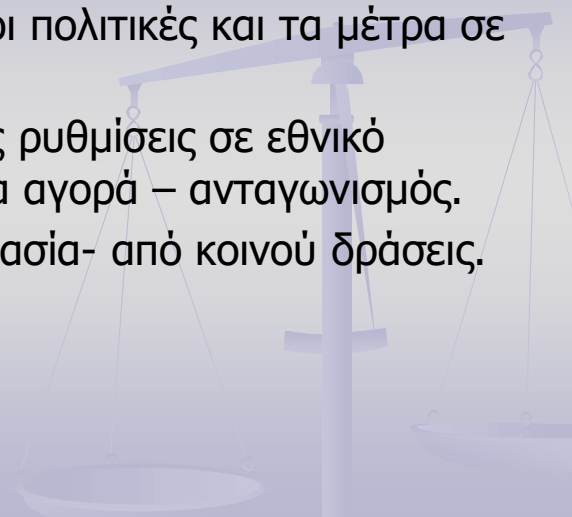
- Περιβαλλοντικοί όροι = περιορισμοί
- Οικονομικό κόστος άμεσο
- Ενώ τα οφέλη μεσο-μακροπρόθεσμα
- Διάχυση οφέλους

- Αναγκαίο κακό άρα
- το ελάχιστο απαραίτητο

Ειδικά χαρακτηριστικά των περιβαλλοντικών προβλημάτων 4

- Ατελής εφαρμογή «ρυπαίνων πληρώνει».
- Εξωτερικό κόστος που δεν ενσωματώνεται.
- Όχι δημόσιο αγαθό
- Διάχυση των ωφελειών σε όλους
- Λαθρεπιβάτες
- Απροθυμία των «πρόθυμων»
 - Μπορεί να αναχθεί και σε μακροεπίπεδο

Γιατί **Κοινή**
Περιβαλλοντική Πολιτική;

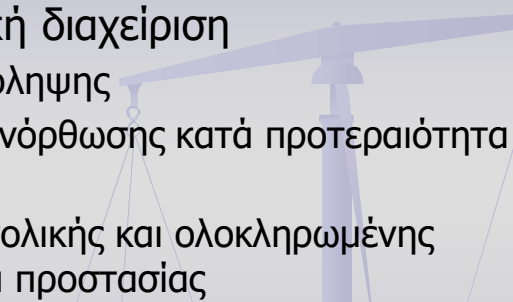
-
- Δεν επαρκούν οι πολιτικές και τα μέτρα σε εθνικό επίπεδο.
 - Οι διαφορετικές ρυθμίσεις σε εθνικό επίπεδο – ενιαία αγορά – ανταγωνισμός.
 - Διεθνής συνεργασία- από κοινού δράσεις.

Πολιτικές Προστασίας Αγροτικού Περιβάλλοντος

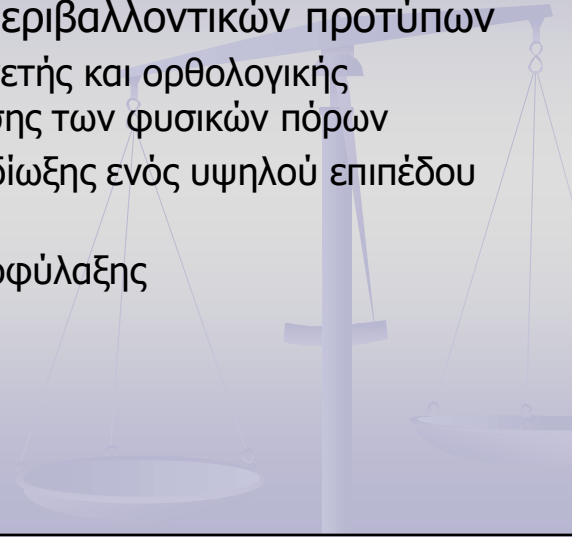

Αρχές της περιβαλλοντικής πολιτικής

Αρχές της Ευρωπαϊκής Περιβαλλοντικής Πολιτικής 1

1. Περιβαλλοντική διαχείριση
 1. Αρχή της Πρόληψης
 2. Αρχή της επανόρθωσης κατά προτεραιότητα στην πηγή
 3. Αρχή της συνολικής και ολοκληρωμένης θεώρησης και προστασίας
-

Αρχές της Ευρωπαϊκής Περιβαλλοντικής Πολιτικής 2

2. Διαμόρφωση περιβαλλοντικών προτύπων
 1. Αρχή της συνετής και ορθολογικής χρησιμοποίησης των φυσικών πόρων
 2. Αρχή της επιδίωξης ενός υψηλού επιπέδου προστασίας
 3. Αρχή της Προφύλαξης
-

Αρχές της Ευρωπαϊκής Περιβαλλοντικής Πολιτικής 3

3. Συγκέντρωση αρμοδιοτήτων

1. Αρχή της ανάληψης δράσης στο κατάλληλο επίπεδο
2. Αρχή της επικουρικότητας

Αρχές της Ευρωπαϊκής Περιβαλλοντικής Πολιτικής 4

4. Ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής προστασίας σε άλλους τομείς πολιτικής

1. Ο ρυπαίνων πληρώνει
2. Η αρχή της ενσωμάτωσης

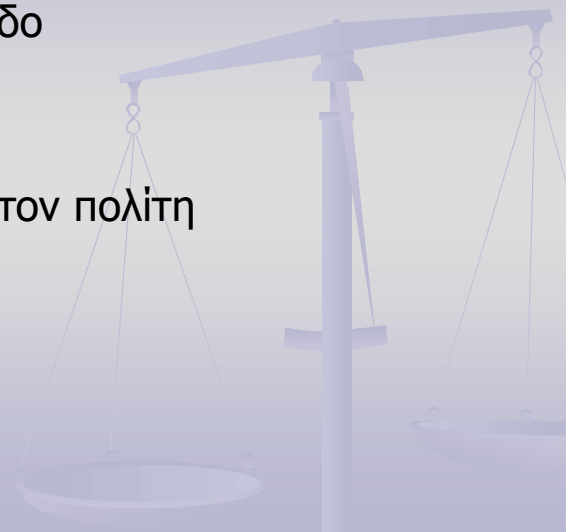
Ο ευρύτερος στόχος

- Υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος
- Βιώσιμη ανάπτυξη

Δεσμευτικές;

- Κοινοτικό επίπεδο
- Εθνικό επίπεδο
- Τι σημαίνει για τον πολίτη

Η αρχή της αναλογικότητας

- Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, το περιεχόμενο και η μορφή της δράσης της Ένωσης δεν
- υπερβαίνουν τα απαιτούμενα για την επίτευξη των στόχων των Συνθηκών.
- Αντίβαρο στην υπερβολή και τη κατάχρηση
- Περιβάλλον – Ανταγωνισμός

1. Η αρχή της πρόληψης

- Prevention - prévention
- Απαιτεί τη λήψη μέτρων προς αποφυγή των βλαβών πριν αυτές συμβούν
- Στο σχεδιασμό
- Γιατί;
- Μορφές εφαρμογής

2. Η αρχή της επανόρθωσης των προσβολών του περιβάλλοντος κατά προτεραιότητα στην πηγή τους.

Πεδία εφαρμογής

- Απόβλητα
- Διασυννοριακή ρύπανση
- Τοπικά απόβλητα (εγγύτητα – αυτάρκεια)

3. Αρχή της συνολικής και ολοκληρωμένης θεώρησης και προστασίας

- Πολυπλοκότητα προβλημάτων - αλληλεπιδράσεις
- Συνεπώς Συνεκτική – ολοκληρωμένη προσέγγιση αναγκαία
- Εφαρμογές
 - Στρατηγική Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

4. Αρχή της συνετής και ορθολογικής χρησιμοποίησης των φυσικών πόρων

- Πεπερασμένοι πόροι
 - (Αρχή της αειφορίας)
- Ασάφεια
 - Παρεπόμενα της ασάφειας

5. Αρχή της επιδίωξης ενός υψηλού επιπέδου προστασίας

- Πηγή η Συνθήκη
- Αλλά ασάφεια
 - Συνεπώς...

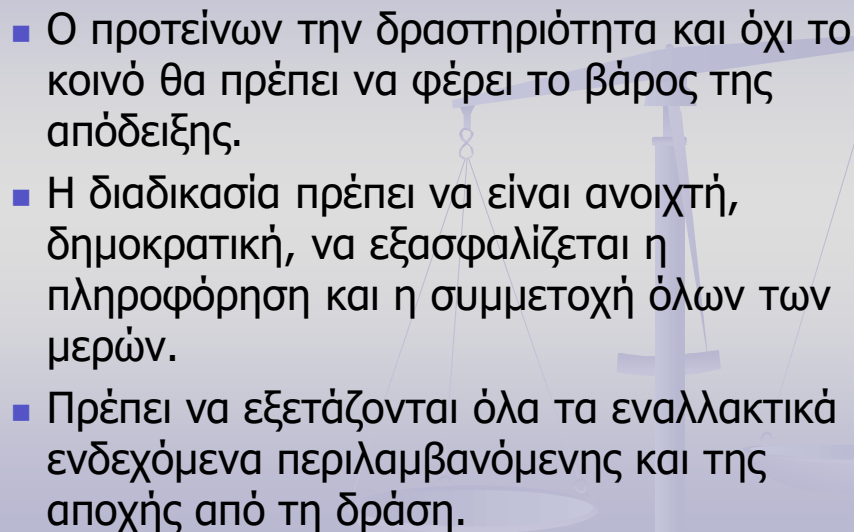

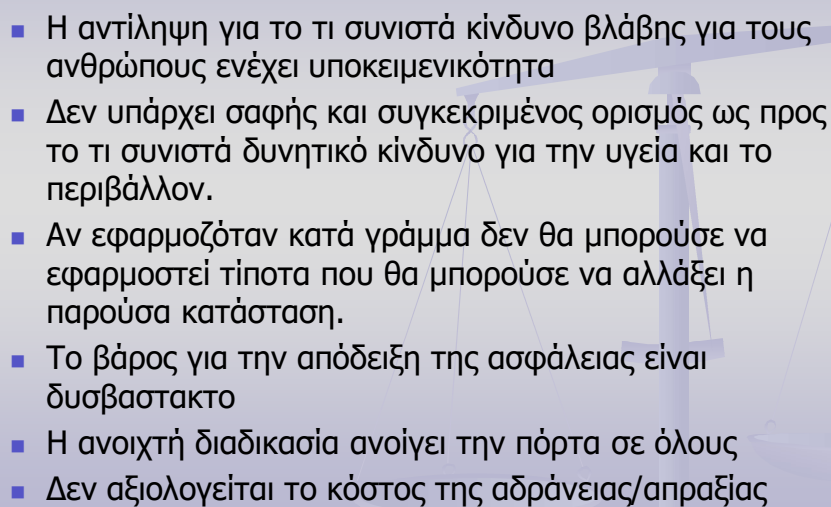
6. Αρχή της προφύλαξης

- Precautionary – Précaution
- Πρόληψη – Προφύλαξη
- Έλλειψη αιτιώδους συνάφειας αλλά ύπαρξη βάσιμων ενδείξεων.
- Σύνεση και προνοητικότητα
- Πεδία εφαρμογής
- Επιστημονική αβεβαιότητα
- Επιπλοκές ΠΟΕ Ενδοκοινοτικό εμπόριο
- Αντιστροφή της απόδειξης

Διακήρυξη του Ρίο

- «...όταν απειλείται σοβαρή ή μη αναστρέψιμη ζημιά, η έλλειψη πλήρους επιστημονικής επιβεβαίωσης δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως λόγος αναβολής λήψεως αποδοτικών μέτρων πρόληψης για να αποφευχθεί η περιβαλλοντική χειροτέρευση»

-
- Ο προτείνων την δραστηριότητα και όχι το κοινό θα πρέπει να φέρει το βάρος της απόδειξης.
 - Η διαδικασία πρέπει να είναι ανοιχτή, δημοκρατική, να εξασφαλίζεται η πληροφόρηση και η συμμετοχή όλων των μερών.
 - Πρέπει να εξετάζονται όλα τα εναλλακτικά ενδεχόμενα περιλαμβανόμενης και της αποχής από τη δράση.

-
- Η αντίληψη για το τι συνιστά κίνδυνο βλάβης για τους ανθρώπους ενέχει υποκειμενικότητα
 - Δεν υπάρχει σαφής και συγκεκριμένος ορισμός ως προς το τι συνιστά δυνητικό κίνδυνο για την υγεία και το περιβάλλον.
 - Αν εφαρμοζόταν κατά γράμμα δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί τίποτα που θα μπορούσε να αλλάξει η παρούσα κατάσταση.
 - Το βάρος για την απόδειξη της ασφάλειας είναι δυσβαστακτο
 - Η ανοιχτή διαδικασία ανοίγει την πόρτα σε όλους
 - Δεν αξιολογείται το κόστος της αδράνειας/απραξίας

Τα μέτρα που λαμβάνονται με
βάση την αρχή της προφύλαξης
πρέπει...

- Να είναι ανάλογα προς το επίπεδο προστασίας
- Να είναι συνεκτικά με ομοειδή
- Να μη συνεπάγονται διακρίσεις
- Να βασίζονται σε εξέταση κόστους οφέλους
- Να υπάγονται σε αναθεωρήσεις
- Να επιβάλλουν την ευθύνη προσκόμισης αποδείξεων.

7. Αρχή της ανάληψης δράσης στο
κατάλληλο επίπεδο

- Αρμοδιότητες
- Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση
- Δύσκολο ζήτημα
- Κριτήρια
 - Αποτελεσματικότητα
 - Λειτουργικότητα

8. Αρχή της επικουρικότητας

- Η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης διέπεται από την αρχή της δοτής αρμοδιότητας.
- Σύμφωνα με την αρχή της δοτής αρμοδιότητας, η Ένωση ενεργεί μόνον εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που της απονέμουν τα κράτη μέλη για την επίτευξη των στόχων που οι Συνθήκες ορίζουν. Κάθε αρμοδιότητα η οποία δεν απονέμεται στην Ένωση ανήκει στα κράτη μέλη.

8. Αρχή της επικουρικότητας

- Πλησιέστερα στον πολίτη (top down, bottom up)
- Μόνο αν δεν μπορεί να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα σε κατώτερο επίπεδο, παρεμβαίνει η ΕΕ.

9. Η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»

- Polluter pays principle
- Η προέλευσή της τα οικονομικά Εξωτερικές οικονομίες – επιβαρύνσεις (+/- externalities)
- Ενσωμάτωση της εξωτερικής επιβάρυνσης.

9. Η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»

- Παράδειγμα εφαρμογής 91/676
- Παρενέργειες από την εφαρμογή της αρχής

Η αρχή της ενσωμάτωσης

- Integration principle
- Οι ανάγκες της προστασίας του περιβάλλοντος πρέπει να εντάσσονται στην υλοποίηση των άλλων κοινοτικών πολιτικών.
- Οριζόντια – Κάθετη διαστάσεις

Πληροφόρηση και συμμετοχή των πολιτών

- Τοπικός χαρακτήρας των περιβαλλοντικών υποθέσεων
- Προστασία του περιβάλλοντος υποχρέωση Κοινότητας- ΚΜ – επιχειρήσεων

και των πολιτών

- **Απαιτούμενο**
- **Αστική νομοθεσία**
- **Δίκαιο**

Αιτιολογημένες γνώμες

Αστική ευθύνη για τις ζημιές στο περιβάλλον: Η Επιτροπή καλεί τη ΔΑΝΙΑ να προσαρμόσει την εθνική της νομοθεσία προκειμένου να μεταφέρει πλήρως την οδηγία για την περιβαλλοντική ευθύνη στο εθνικό της δίκαιο.

- Η Επιτροπή ερμηνεύει την οδηγία ως προσαρμοσμένη στο εθνικό δίκαιο, ώστε να μην επιτίθενται στο πεδίο εφαρμογής της συγκεκριμένης νομοθεσίας όλα τα προστατευόμενα είδη και φυσικοί οικότοποι. Επίσης, το ισχύον σύστημα στη Δανία δεν εξασφαλίζει ότι ο ρυπαίνων είναι υποχρεωμένος να λαμβάνει διορθωτικά μέτρα αμέσως μόλις προκύψει περιβαλλοντική ζημία. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή αποφάσισε να αποστείλει στη Δανία αιτιολογημένη γνώμη. Το εν λόγω κράτος μέλος έχει προθεσμία δύο μηνών για να συμμορφωθεί. Διαφορετικά, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο της ΕΕ.
- **Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων: Η Επιτροπή καλεί τη ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ να βελτιώσει τους εθνικούς κανόνες της**
- Η Επιτροπή καλεί τη **Λιθουανία** να ολοκληρώσει την προσαρμογή της εθνικής της νομοθεσίας προκειμένου να λάβει υπόψη τις τροποποιήσεις της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (οδηγία 2014/52/ΕΕ). Σκοπός της οδηγίας είναι να εξασφαλιστεί ότι η κατάλληλη εκτίμηση επιπτώσεων για τα έργα που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον θα διενεργείται πριν από την έγκρισή τους. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει κατά της Λιθουανίας τον Ιούλιο του 2017. Οι νέες διατάξεις για την εκτίμηση επιπτώσεων δεν έχουν ακόμη ενσωματωθεί πλήρως στην εθνική νομοθεσία που διέπει τον εξορυκτικό τομέα, επειδή η εν λόγω νομοθεσία τελεί υπό αναθεώρηση. Η Επιτροπή αποστέλλει πλέον αιτιολογημένη γνώμη. Εάν η Λιθουανία δεν λάβει μέτρα εντός δύο μηνών από την παραλαβή της αιτιολογημένης γνώμης, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο της ΕΕ.

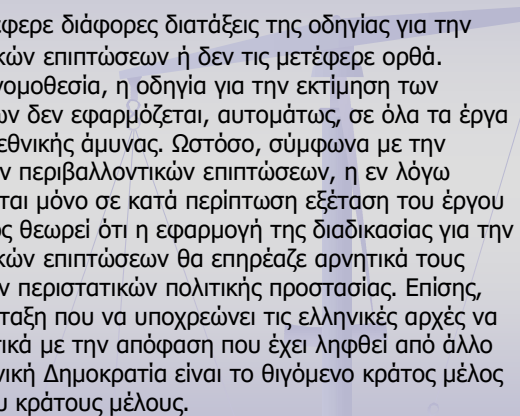
την εθνική της νομοθεσία

ό της δίκαιο, ώστε να μεταφέρει την οδηγία για την περιβαλλοντική ευθύνη στο εθνικό της δίκαιο, ώστε να μην επιτίθενται στο πεδίο εφαρμογής της συγκεκριμένης νομοθεσίας όλα τα προστατευόμενα είδη και φυσικοί οικότοποι.

- Προειδοποιητικές επιστολές

■ **Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων: Η Επιτροπή καλεί την ΑΥΣΤΡΙΑ, τη ΔΑΝΙΑ, την ΕΛΛΑΔΑ, την ΚΡΟΑΤΙΑ, το ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ, την ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ, τη ΣΛΟΒΕΝΙΑ, τη ΣΛΟΒΑΚΙΑ και τη ΣΟΥΗΔΙΑ να βελτιώσουν τους εθνικούς κανόνες τους**

- Η Επιτροπή καλεί την **Αυστρία**, τη **Δανία**, την **Ελλάδα**, την **Κροατία**, το **Λουξεμβούργο**, την **Πορτογαλία**, τη **Σλοβενία** και τη **Σουηδία** να ευθυγραμμίσουν την εθνική τους νομοθεσία με την οδηγία για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (οδηγία 2011/92/ΕΕ). Η οδηγία εξασφαλίζει ότι οι επιπτώσεις των δημόσιων και των ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον θα αξιολογούνται πριν από την έγκρισή τους. Τον Απρίλιο του 2014 τα κράτη μέλη της ΕΕ θέσπισαν νέα ενωσιακή νομοθεσία (οδηγία 2014/52/ΕΕ), μειώνοντας τον διοικητικό φόρτο και βελτιώνοντας το επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος, καθιστώντας, παράλληλα, τις επιχειρηματικές αποφάσεις σχετικά με τις δημόσιες και τις ιδιωτικές επενδύσεις πιο σωστές, προβλέψιμες και βιώσιμες. Ως προς τη **Δανία**, οι αδυναμίες περιλαμβάνουν ασαφείς εθνικούς κανόνες για την έγκριση σχεδίων με νομοθετικές πράξεις, πλημμελή μεταφορά διατάξεων για τη διαβούλευση με το κοινό και τις αρχές, καθώς και εθνικές διατάξεις που μεταφέρουν πλημμελώς τις απαιτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο των αποφάσεων για τη χορήγηση άδειας. Ως προς τη **Σουηδία**, οι αδυναμίες περιλαμβάνουν εθνικές διατάξεις που μεταφέρουν πλημμελώς τις απαιτήσεις σχετικά με τον προέλεγχο και την έγκριση ορισμένων κατηγοριών έργων που παρατίθενται στην οδηγία, πλημμελή μεταφορά διατάξεων για τη διαβούλευση με το κοινό και τις αρχές, καθώς και εθνικές διατάξεις που μεταφέρουν πλημμελώς τις απαιτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο των αποφάσεων για τη χορήγηση άδειας. Η **Ελλάδα** επίσης δεν μετέφερε διάφορες διατάξεις της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή δεν τις μετέφερε ορθά. Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, η οδηγία για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεν εφαρμόζεται, αυτόματα, σε όλα τα έργα που εξυπηρετούν σκοπούς εθνικής άμυνας. Ωστόσο, σύμφωνα με την οδηγία για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η εν λόγω εξαίρεση μπορεί να χορηγείται μόνο σε κατά περίπτωση εξέταση του έργου και μόνο αν το κράτος μέλος θεωρεί ότι η εφαρμογή της διαδικασίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων θα επηρέαζε αρνητικά τους σκοπούς άμυνας ή έκτακτων περιστατικών πολιτικής προστασίας. Επίσης, δεν έχει θέσει νομική διάταξη που να υποχρεώνει τις ελληνικές αρχές να ενημερώνουν το κοινό σχετικά με την απόφαση που έχει ληφθεί από άλλο κράτος μέλος, όταν η Ελληνική Δημοκρατία είναι το θυγόμενο κράτος μέλος από έργο στο έδαφος άλλου κράτους μέλους. Ως προς την **Αυστρία**, η υπόθεση αφορά ορισμένες προβληματικές πτυχές της αυστριακής νομοθεσίας για τη μεταφορά της τροποποιημένης οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Αποτελεί συνέχεια της σχετικής νομολογίας του Δικαστηρίου όσον αφορά τα κατώτατα όρια για την αξιολόγηση συγκεκριμένων έργων. Πρόκειται, ειδικότερα, για ακατάλληλα κατώτατα όρια βάσει των οποίων αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας έργα για την εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου (C-531/13), την αποψίλωση των δασών (C-329/17) και τον πολεοδομικό σχεδιασμό. Η υπόθεση αφορά επίσης τη νέα αυστριακή νομοθεσία για τα έργα υποδομής στο πλαίσιο του «ειδικού δημόσιου συμφέροντος» (Standortentwicklungsgesetz), η οποία θεσπίστηκε το 2019. Ως προς το **Λουξεμβούργο**, υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με τις διαδικασίες συμμετοχής του κοινού. Η υπόθεση αφορά επίσης στην εφαρμογή της δυνατότητας δημόσιας διαβούλευσης βάσει του νόμου του 1964 για την

-
- Η **Ελλάδα** επίσης δεν μετέφερε διάφορες διατάξεις της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή δεν τις μετέφερε ορθά. Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, η οδηγία για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεν εφαρμόζεται, αυτομάτως, σε όλα τα έργα που εξυπηρετούν σκοπούς εθνικής άμυνας. Ωστόσο, σύμφωνα με την οδηγία για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η εν λόγω εξαίρεση μπορεί να χορηγείται μόνο σε κατά περίπτωση εξέταση του έργου και μόνο αν το κράτος μέλος θεωρεί ότι η εφαρμογή της διαδικασίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων θα επηρέαζε αρνητικά τους σκοπούς άμυνας ή έκτακτων περιστατικών πολιτικής προστασίας. Επίσης, δεν έχει θέσει νομική διάταξη που να υποχρεώνει τις ελληνικές αρχές να ενημερώνουν το κοινό σχετικά με την απόφαση που έχει ληφθεί από άλλο κράτος μέλος, όταν η Ελληνική Δημοκρατία είναι το θιγόμενο κράτος μέλος από έργο στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.